

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ ФІЗИЧНИХ ТЕРАПЕВТІВ

Стецик Юрій

*здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

Ковальчук Петро

*здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

Сотник Жанна

*кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»
м. Рівне, Україна*

Сучасна система охорони здоров'я стикається з викликом ефективної реабілітації пацієнтів після інсульту, кількість яких стабільно зростає внаслідок демографічних змін та поширення серцево-судинних захворювань. Успішне відновлення функцій після інсульту значною мірою залежить від професійної компетентності фізичних терапевтів, здатних застосовувати сучасні методики, які адаптовані до індивідуальних потреб пацієнтів.

Формальна освіта забезпечує базову підготовку фахівців, однак не завжди оперативно реагує на оновлення клінічних протоколів, впровадження нових технологій та міждисциплінарні підходи. У цьому контексті неформальна освіта, зокрема професійні курси, тренінги, майстер-класи виступають гнучким інструментом підвищення кваліфікації. Виокремлені підходи дозволяють фізичним терапевтам розширювати знання, вдосконалювати практичні навички та впроваджувати ефективні реабілітаційні стратегії для пацієнтів з інсультном.

Аналіз ролі неформальної освіти у підготовці фізичних терапевтів, які працюють з інсультниками, є важливим кроком до підвищення якості реабілітаційних послуг та розвитку професійної спільноти [1; 2].

Мета дослідження полягає у визначенні ролі та можливостей неформальної освіти у підготовці фізичних терапевтів, які здійснюють

реабілітацію пацієнтів після інсульту, з урахуванням сучасних вимог до професійної компетентності та практичної ефективності.

До найбільш поширених форм неформального навчання належать:

– Онлайн-курси на міжнародних освітніх платформах (Coursera, Udeemy, EdX), а також українських ресурсах, що пропонують доступ до актуального контенту з реабілітації, нейрофізіології, ерготерапії тощо.

– Сертифіковані тренінги, присвячені спеціалізованим методикам: мануальній терапії, кінезіотерапії, роботизованій реабілітації, роботі з порушеннями балансу та моторики після інсульту.

– Майстер-класи від міжнародних експертів, які сприяють обміну досвідом, ознайомленню з новітніми протоколами та міждисциплінарними підходами.

– Програми безперервного професійного розвитку (Continuing Professional Development, CPD), що передбачають систематичне оновлення знань та навичок відповідно до вимог професійних асоціацій та стандартів якості реабілітаційних послуг.

Із інформаційних джерел відомими є онлайн-курси Expert X, Physiopedia Plus. Навчальний курс Expert X, спрямований на формування професійних компетентностей роботи фізичних терапевтів з пацієнтами, які перенесли інсульт і представляє авторський онлайн-курс з акцентом на нейропластичність, методи PNF, Бобат, ерготерапію та функціональне відновлення. Physiopedia Plus – це міжнародна платформа, що надає безкоштовний доступ до понад 700 курсів для українських фахівців, включно з тематикою інсульту, травм ЦНС, ерготерапії. Курси доступні українською та англійською мовами.

Асоціація реабілітаційного менеджменту проводить сертифіковані тренінги з ефективною реабілітації після інсульту, включаючи практичні навички, міждисциплінарний підхід, позиціонування, вертикалізацію, SMART-цілі. Учасники можуть отримати бали безперервного професійного розвитку, які враховуються при проходженні атестації для підтвердження або присвоєння кваліфікаційної категорії.

В рамках курсів Expert X відбуваються майстер-класи та тренінги Асоціації реабілітаційного менеджменту за участю сертифікованих фахівців з України та США, з практичним розбором клінічних кейсів.

CPD (безперервний професійний розвиток) – це систематичний процес оновлення, розширення та поглиблення професійних знань і навичок, який триває протягом усього кар'єрного шляху фахівця. Для фізичних терапевтів CPD-програми є ключовим механізмом підтримки клінічної компетентності, адаптації до нових протоколів лікування та впровадження інноваційних реабілітаційних підходів. У країнах ЄС, США,

Канаді CPD є обов'язковою частиною ліцензування та атестації фізичних терапевтів. Програми CPD акредитуються професійними асоціаціями (наприклад, World Physiotherapy) і включають онлайн-курси, практичні семінари, клінічні стажування.

В Україні CPD-програми поступово інтегруються в систему безперервного професійного розвитку (БПР), що визнається МОЗ. Участь у таких програмах дозволяє фізичним терапевтам отримувати бали, необхідні для атестації, а також підвищувати якість реабілітаційних послуг.

Основні функції CPD-програм: актуалізація знань щодо нейрореабілітації, моторного контролю, ерготерапії, роботи з пацієнтами після інсульту; практичне вдосконалення навичок, зокрема в позиціонуванні, вертикалізації, оцінці функціонального стану; інтеграція міждисциплінарного підходу, що включає співпрацю з неврологами, логопедами, психологами; підтвердження професійної активності через сертифікати, бали БПР, участь у тренінгах, конференціях; мотивація до саморозвитку та формування етичної відповідальності за якість надання реабілітаційної допомоги.

Тренінг «Ефективна реабілітація після інсульту: повернення до активного життя» організований Асоціацією реабілітаційного менеджменту, тренерами якого є Петро Ковальчук і Юрій Стедик. Мета тренінгу – надання фахівцям практичних навичок для ефективної реабілітації пацієнтів після інсульту з акцентом на відновлення рухової активності, когнітивних функцій та соціальної адаптації [3]. Мета інтерактивної навчальної програми полягає в тому, що учасники опановують сучасні методики обстеження, планування реабілітаційного процесу, техніки вертикалізації, позиціонування та безпечного пересаджування для повернення пацієнтів до активного життя. Цільовою аудиторією – є студенти бакалаврату та магістратури за спеціальністю 227; аспіранти, які досліджують теми нейрореабілітації; викладачі та науковці, що розробляють освітні програми з реабілітації; лікарі-практики, які проходять курси підвищення кваліфікації.

Отже, неформальна освіта є стратегічно важливим компонентом професійного розвитку фізичних терапевтів, які працюють з пацієнтами після інсульту. В умовах динамічних змін у сфері охорони здоров'я, зростання кількості інсультів та ускладнення реабілітаційних запитів, саме гнучкі освітні формати дозволяють фахівцям оперативно оновлювати знання, вдосконалювати навички та впроваджувати сучасні методики.

*Міжнародна науково-практична конференція
“Міжнародні тенденції та перспективи розвитку
в освіті та науці в умовах глобалізації”
до 100-річчя академіка Степана Дем'янчука
(м. Рівне, 13 листопада 2025 року)*

ЛІТЕРАТУРА

1. Вступ до фізіотерапії щодо лікування інсульту. URL : <https://members.physio-pedia.com/learn/stroke-promopage/>
2. Онлайн курс. Реабілітація після інсульту: URL : <https://expertx.one/reabilitatsiya-pislya-insultu>
3. Тренінг з оволодіння практичними навичками «Ефективна реабілітація після інсульту: повернення до активного життя». URL : <https://rehab-association.com/kursi/kursi-bpr>